

SZOMBATHY VIKTOR

„Buda vára nevetett”

de nem is tudták a császári lovasok összeszedni magukat, csak Latinger csász. generális szaladt ki egy csapat Jaegerrel, Abony felé is megtörtént még 2 másszor, meg a Zagyvának szorítottuk bizony. A Zagyva elvult gátolva, ágyú, municziós szekér és fekete strimflis cserepár belefúlva, úgy, hogy száraz lábbal át lehetett menni rajtuk.”

A napló fő eseménye: Buda visszavétele.

„Ezek után szép nap derült fel, Buda vára nevetett, falai fehérlettek ránk kacagva, mintha hívogatólag intett volna jertek fiúk most vagy soha. Az egész

Pest és terei üresek lettek, egy reggelre jöttek a mi huszárjaink azzal a hírrel, hogy nincs német, no, ha nincs úgy mi is behúzódnak B.pest felé, a nép eleinkbe jött, örömmel és szívesen fogadott, a ki mit hozhatott hozott s kínált minnyájunkat, volt zene szó, öröm, dalolás, be is mentünk a kerepesi úton át a Neugebaude kaszárnyába Gyulai őrnagy zászlóalj parancsnokom és Szilágyi T. százados urakkal az egész 47. zászlóalj.

Elérkezett május 21-ike, reggeli 2 órára kaptuk megelőző napról a parancsot a rohamra, mi a 47-ik zászlóalj a csepel szigeti csónak hajón mentünk át a Du-

nán a vízi városhoz közeledve, de ám észre jött Hentzi bácsi, hogy húzódnak a kis honvédek, ugyan eresztette felénk a 24 fontos ágyúgolyókat. Akkor éjjel 2 oldalon húzódtunk egyenként föl a vár felé a vízi városon a szt. gellérti szemközti kapuhoz, a korona laktanya kis közbe vártuk meg a roham jelszót, az ágyúzás megszűnt 2—3 óra tájon kezdődött meg a kis puska robogás a Schwab hegyről, bomba se jött többet, csak fegyver robogott. Szilágyi T. százados kint rendelkezett a rés törésén, hogy miként lehetne át bújni — a legmagasabb bástyákat tüzeltek, most már jó világos is volt, Szilágyi

kapitányom kardot emel s föl simítja vörös szakállát eme jelszóval „fiúk lajtorjára”, s én, Antal Károly alacsony zömök természetű szakaszvezető és Czeglédy őrmester a kapuhoz húzódtunk s 2en döngöttük a bezárt kapu külsejét, onnan visszakozva a réstörés felé: Czeglédy őrmester a bástyán levő zsákok mögül a bonczába kapott (megkaptam már a magamét — ez volt a szava) s én a falazathoz húzódtam és mihamar kapitányom mellett voltam, aki így kiáltott fel: fiúk az egész zászlóaljban egy akarat legyen, föl! vagy meghalni vagy bemenni. Nem is akadt köztünk rest, mintha 1000 és 1000 favágó vágta volna az erdőn a fát úgy robogott a kis puska, — nos most félkézzel a lajtorját fogva, másik kézbe a fegyvert tartva s mind feljebb érve gondoltam most dugd ki német a fejét a bástya mögül, vagy 2 ki is dugta a fejét s én ölmet küldtem feléje, voltak a bástyán búzával, gabonával meg rakott zsákok, melyek mögül minket oda len lövöldöztek s én kis katona lehajtottam a fejemet s be is ugrottam a platzra, jött is a segítség, jött minden lajtorján, így benn voltunk, de ott a vár platonon is volt még egy kis pif-paf, volt ott egy Svadron Svalizer, ki akartak rontani az istállókból, de már mi rájuk tüzelünk s így ők se ide se oda, hát kidobálták nekünk a kardjaikat, a bent levő cserepárok pedig behúzódtak mentségül a kaszamatákba. És én ki is tettem bár ha nem hihetik is el a bomba téren egy kis szerű nemzeti zászlót Pest felé, Élyen a honvéd! felkiáltásokkal, így visszakoztunk, de kinek volt jó kedve, a palotát is meglátogattuk, sokan el is csíptek mit ezt mit azt, — mire Görgey megjelent a Schwab hegyről eme szavakkal: „tiltom, hogy nem szabad a luszttert vinniök!” — így bevégeztetett Budavár bevétele.”

Így írja le, egy szuszra, Antal Károly Budavár bevétele — számára ilyen egyszerű volt —, s a királyi palota csillárjai is megmenekültek. De hová is cipelték volna őket a nagy mozgalomban?

„Továbbilag” elmondja még a zömök kis katona, hogy a sikeres váróvás után pihenőt kapnak, azaz „szabadon kirándultunk egy kis örömlakomóra a Városmajorba”, ahonnan jóval takarodó után vergődnek haza. Nem történik azonban semmi baj sem, az örömlakomát fegyelmi büntetés nélkül ússzák meg. A pihenő után Komáromba vezényelték őket, a Cigánymezőn vertek sátortábor, a vár átadásáig ott is maradtak, Feldmayer parancsnoksága alatt. „5 napra dupla zsoldot almási bankában ki is kaptunk” — írja elégedetten.

Sok hányattatás, nyert s veszített ütközetek, végül a komáromi vár feladása után került vissza Antal Károly szükebb, Sajó-völgyi hazájába. Elővette eseményezett jegyzeteit, s mert ismerősei, komái arra biztatták: nekiült s tisztessé formába öntötte hadi emlékeit.

Nyilván nem is folytatta tovább az útkaparó mesterséget. Őrmesterként szerelt le. Erről már nem szól a krónika. Ahogy a korabeli Rozsnyó városát ismerjük, mihielyt alább hanyatlott a csász. kir. Bezirker hatalma, Antal Károly is bizonyosan nyugalmasabb városi állást kapott mint kiszolgált s Komáromnál kapitulált honvéd.

A „jelenlevő s szereplő kortárs” szemével nézve ilyen volt Buda bevétele...